

слово одеяло переводится на английский как blanket (шерстяное или байковое) или quilt (стеганое), столовая - dining-room (место общественного питания), canteen (при заводе или учреждении), refectory (при университете или школе), слово удобный - comfortable (об одежде, обуви, мебели и пр.) или convenient (о времени, месте и пр.), слово часы - watch (ручные или карманные) или clock (настольные, настенные или башенные). В других случаях, наоборот, семантически не дифференцированными, сравнительно с русскими, являются английские слова, например: cold (сущ) – по-русски и насморк, и простуда, или stove – печка и плита (кухонная), blue – синий и голубой, to marry – жениться и выйти замуж, to wash – и мыть, и стирать. Очевидно, что некоторые понятия одного языка не могут быть сохранены при переводе на другой язык без преобразования.

Таким образом, коммуникация в рамках того или иного лингвокультурного сообщества возможна только при овладении как языковыми, так и внеязыковыми семиотическими системами. Поэтому обучение русскому или украинскому языку как иностранному не может имитировать уроки родного языка в школе.

Одна из целей преподавания РКИ и УКИ – повышать культурную компетенцию студента, формировать понимание основ межкультурной коммуникации.

Литература:

1. Новый французско-русский словарь. Сост.: Гак В.Г., Ганшина К.А. - М., 1994
2. Русско-французский словарь. Сост.: Щерба Л.В., Матусевич М.И. - М., 1969.
3. Словарь русского языка. Т. 2, 4. Под ред. Евгеньева А.П. - М., 1984, 1986.
4. Le Petit Robert. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française. – Paris, 1978.

Уварова Т.Ю.

*Харьковский национальный автомобильно-
дорожный университет
г. Харьков, Украина*

Організація позааудиторної діяльності іноземних студентів як умова їх подальшої особистісної самореалізації

Актуальність обговорення ролі позааудиторної діяльності студентів дуже очевидна, так як вона є невід'ємною частиною освітнього та виховного процесів. Саме під час позааудиторної діяльності найбільше можуть проявлятися мотивація, цілеспрямованість, самостійність, впевненість в собі, толерантність та інші особистісні якості, які в подальшому будуть сприяти особистісному і професійному зростанню студентів, а також їх подальшої успішної самореалізації.

Однак, незважаючи на це проблема позааудиторної діяльності іноземних студентів досі залишається недостатньо вивченою і в той же час представляє великий інтерес в плані психологічного аналізу навчальної діяльності як студента, так і викладача.

Аналіз сучасної довідкової літератури дає підстави стверджувати, що під позааудиторною діяльністю найчастіше мається на увазі різноманітна освітня й виховна робота, організована педагогами у позааудиторний час, яка забезпечує необхідні умови для соціалізації особистості студента, форма організації вільного часу студентів, спрямована на їхній всебічний розвиток. Зазвичай така діяльність має на меті розширення і поглиблення знань, умінь, навичок розвитку студентів та їхніх індивідуальних здібностей, формування особистісних якостей та, головним чином, спрямована на задоволення інтересів і запитів кожної особистості [1].

Зокрема, В. Демчук та М. Соловей, визначаючи позааудиторну діяльність складовою частиною навчально-виховного процесу, ставлять питання про систему виховної роботи ВНЗ, завдання якої полягає в створенні різноманітних соціокультурних середовищ, в яких особистість розвивається і набуває

соціального досвіду, отримує допомогу в соціальній самоідентифікації і самореалізації природних задатків [5].

Варто також звернути увагу на висновки науковців про те, що позааудиторна діяльність студентів має навіть певні переваги, бо вона не передбачає наявності жорстких обмежень у часовому, організаційному та змістовому планах, а тому в процесі її здійснення є більше педагогічних резервів для створення у студентів підґрунтя для подальшої самореалізації.

Сенс позааудиторної діяльності визначається діяльністю студентів у позаурочний час за такою її організацією, коли творчість та ініціатива студентів виступають на перший план. Позааудиторна діяльність створює позитивні умови для розуміння, засвоєння та обговорення знань, а також для отримання знань, які не включено до освітньої програми.

Загальновідомо, що грамотно організований процес виховання в вищій школі системно охоплює як аудиторну, так і позааудиторну взаємодію зі студентами, а тому до основних вимог, що пред'являються до позааудиторної навчальної діяльності, відносяться обов'язковий зв'язок аудиторної і позааудиторної роботи. Також необхідними умовами позааудиторної роботи є добровільність участі студентів, позаурочність її проведення, більша самостійність, цілеспрямованість і регулярність, масове охоплення студентів [2].

Однак, не варто забувати, що позааудиторна робота продовжує, але не дублює процес навчання. «Позааудиторна робота дозволяє студентам застосувати свої знання, вміння поза аудиторією, розширити їх загальний кругозір. Крім того, іноземним студентам вона дає можливість збільшити обсяг часу для практики в спілкуванні українською мовою, що вкрай істотно для отримання міцних умінь і навичок» [6].

Спираючись на вищезазначене, можна стверджувати, що під позааудиторною діяльністю студентів розуміється педагогічна доцільна організація вільного часу студентів, що забезпечує не тільки придбання ними

спеціальних знань, навичок і умінь, які відповідають характеру професії, а й сприяють розвитку особистісних якостей, реалізації їх нахилів та здібностей.

Очевидно, що різні види пізнавальної діяльності дають можливість іноземним студентам не тільки засвоювати певні знання. Організація подібної діяльності стає підґрунтям для виховання в іноземних студентах таких соціально необхідних рис характеру, як взаємоповага, толерантність, ввічливість тощо, допомагає їм оволодіти уміннями співпрацювати, висловлювати власну точку зору та вести діалог, а також уможливорює самовизначення й самореалізацію особистості студента у майбутньому. А тому позааудиторна діяльність має значні потенційні можливості для задоволення потреб студентів у змістовному дозвіллі та їхньої участі у суспільно-корисній діяльності. Вона орієнтує педагогів і студента на систематичний творчий пошук форм і способів спільної діяльності, продуктивну співпрацю, взаємодовіру та взаємоповагу.

Відомо, що зміст позааудиторної діяльності ВНЗ включає в себе різні види соціального досвіду, який студенти засвоюють в процесі соціалізації. На думку С. Савченко, традиційними для сучасної вищої школи є наступні напрямки процесу соціалізації студентської молоді у позанавчальний час: науково-дослідний, суспільно-політичний, художньо-естетичний, трудовий (частково-трудоий), історико-культурний і етнографічний, фізкультурно-спортивний, організаційно-управлінський [4].

Зокрема, проведення різноманітних позааудиторних виховних заходів в рамках вищезазначених напрямків дозволяє здійснити ефективний вплив на свідомість іноземців і розширити їх розуміння суті самореалізації та її зв'язку з активною діяльністю, що реалізується людиною задля свого блага та блага інших людей.

Проте, як свідчать отримані результати опитувань, ці резерви на практиці використовуються слабо, а позааудиторна виховна робота залишається слабкою ланкою сучасної діяльності вищої школи, бо вона не має систематичного цілеспрямованого характеру. А епізодичність проведення виховних заходів за

участю окремих іноземців призводить до того, що участь багатьох студентів у житті ВНЗ завершується разом з останньою парою.

Крім того, у сучасних ВНЗ спостерігається розширення мережі предметних гуртків, метою яких є виключно навчання, покращення знань з окремих дисциплін, або організація спортивних секцій та змагань. Також актуальними залишаються проведення концертів та конкурсів талантів, або краси. Разом з тим відбувається зменшення кількості гуртків за інтересами, дедалі рідше організовуються обговорення, зустрічі з цікавими людьми, круглі столи, літературні вечори, тощо. У результаті цього студенти втрачають інтерес до позааудиторної діяльності, вважаючи її нецікавою, нав'язаною викладачами.

Зокрема, за результатами опитування, близько 70 % іноземних студентів визнали, що вони з небажанням відвідують виховні заходи, бо ті не враховують їхніх інтересів і проводяться досить нудно й одноманітно. Було також з'ясовано, що зазвичай ці заходи не пов'язані з подальшою успішною самореалізацією іноземних студентів.

З урахуванням вищевикладеного, можна зробити висновок, що важливою педагогічною умовою подальшої успішної особистісної самореалізації іноземних студентів є організація такої позааудиторної діяльності, яка б включала в себе корисну та пізнавальну діяльність іноземців, враховувала б їх інтереси та сприяла подальшій особистісній самореалізації іноземних студентів під час їх навчання в українських ВНЗ.

Утілення цієї умови може здійснюватися під час реалізації таких методів і форм виховної роботи: - диспути, «круглі столи»; - студентські міні-конференції; - проведення інтернет-мосту із студентами інших країн на тему «Самореалізація без кордонів»; - зустрічі із представниками цікавих професій; - конкурси, турніри, КВК; - екскурсії, відвідування театральних вистав.

Зокрема, цікавою для іноземних студентів формою позааудиторної просвітньої діяльності на тему самореалізації може стати Інтернет-міст, організований для студентів 3-4 курсів. Одну з таких зустрічей у межах Інтернет-моста можна організувати між студентами 3-4 курсів та їх однолітками,

студентами з різних країн: Австрії, Марокко, Монголії, Казахстану, Узбекистану та ін. Щоб спростити процес спілкування, на допомогу студентам на захід варто запросити студентів, які говорять мовами цих країн, та викладачів, які володіють німецькою, французькою та англійською мовами. Запланований захід може відбутися за допомогою скайп-конференції. Темою Інтернет-мосту може стати «Самореалізація без кордонів», а сам захід може включати до себе обговорення наступних тем: «Найщасливіші країни світу», «Маленькі секрети щасливого життя, або навчіть нас самореалізовуватись», «Як зробити кожен день корисним» та ін.

В ході Інтернет-мосту потрібно зауважити, що дуже часто успішна самореалізація людини пов'язана з її відчуттям себе щасливою людиною і навпаки, щастя людини часто не можливе без такої діяльності, в ході якої людина може самореалізуватись. Представники різних країн можуть висловити свої думки про рівень щастя в їхній країні та про те, чого не вистачає людям їхньої країни для того, щоб почуватися щасливішими. Учасникам інтернет-мосту варто поділилися також інформацією про обов'язкові справи, з яких складається їх день, та про те, як цікаво та с користю провести вільний час. У якості хвилинки відпочинку учасникам запропонували пригадати крилатий вислів про щастя, до якого найчастіше звертаються люди в їхній країні.

Таким чином, при плануванні та організації позааудиторної діяльності іноземних студентів, важливо враховувати їх професійну та особистісну спрямованість, що дозволяє підвищити виховні можливості цієї діяльності, а також уможлиблює самовизначення й самореалізацію особистості іноземного студента у майбутньому.

Литература

1. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – К. : Академвидав, 2009. – 616 с.
2. Зимняя И.А. Педагогическая психология : Учебник для вузов. Изд. второе, доп., испр. и перераб. / И.А. Зимняя. – М.: Университетская книга, 2007.
3. Казьмерчук А. В. Внеаудиторная деятельность как средство интенсификации профессионального обучения в высшем учебном заведении / А. В. Казьмерчук // Вестник ТГПУ (TSPU Bulletin). – Вып. 9 (137). – 2013. – С. 54-60

4. Савченко С. В. Социализация студенческой молодежи в условиях регионального образовательного пространства // С. В.Савченко. – Луганск : Альма Матер, 2003. – 406 с.
5. Соловей М., Демчук В. Система виховної роботи у вищому навчальному закладі як фактор цілісного виховання особистості / М. Соловей, В. Демчук. – № 8. – Рідна школа, 2004. – С. 33–37
6. Степина Т.М. Организация внеаудиторной работы со студентами в неязыковом вузе / Т.М. Степина // Актуальные проблемы обучения иностранных студентов. Материалы восьмой межвузовской научно-практической конференции. – Днепропетровск, 2006.

Ушакова Н.В.

Харьковский национальный автомобильно-

дорожный университет

г. Харьков, Украина

e-mail: ushakova_natali@ukr.net

К вопросу об обучении аудированию текста научного стиля речи

Программа подготовительного факультета предусматривает включение в курсы общенаучных дисциплин небольшого количества лекций в качестве формы обучения. Несомненно, аудирование лекций на начальном этапе языковой подготовки представляет трудность для студента-иностранца и требует формирования как общеучебных, так и специальных аудитивных умений, обеспечивающих успешность восприятия аудиотекста – его понимание. Методическое решение проблемы понимания аудиотекста общенаучного содержания неразрывно связано с обучением логико-смысловому структурированию содержания научного текста.